

E2

TUTKIMUS

DEMOKRATIAN TULEVAISUUS

**MITÄ PITÄISI HUOMATA? MISTÄ
KÄÄNNE PAREMPAAN?**

YTT Karina Jutila | E2 Tutkimus

9.3.2026

E2 Tutkimus on monitieteinen riippumaton tutkimustalo

Olemme kokeneita tutkimuksen ammattilaisia eri tieteenaloilta. Otteemme on monitieteinen: katsomme asioita ja maailmaa eri kulmista. Työmme kulmakiviä ovat tiedon asema yhteiskunnassa ja rakentava vuoropuhelu. Palvelemme mediaa, yrityksiä, järjestöjä, säätiöitä ja julkista hallintoa. Liikevaihto noin 1,3 milj. euroa (2025).

Toimintavuodet

Henkilöstö 2025

Kumppanit ja asiakkaat viime vuosilta

Selvitykset ja tutkimukset 2025

TEEMAT

Autamme ennakoimaan ihmisten käyttäytymistä ja toimintaympäristön muutoksia. Raportoimme tulokset selkeästi ja tulkitsemme ne osana yhteiskunnan muutosta.

1

Yhteiskunnan kriisinkestävyys

2

Nuorten huolet ja voimavarat

3

Suomen kansainvälisyys,
kotoutuminen

4

Työelämä

5

Arvot ja asenteet

DEMOKRATIAN ALAMÄKI

Euroopassa on otettava vakavasti se mahdollisuus, että yksinvaltainen ja impulsiivinen vallankäyttö leviää tänne.

DEMOKRATIA EI VOI HYVIN MAAILMASSA

- Sota, turvattomuus, valtioterrori
- Yhteisen arvopohjan murentuminen, demokratian vastaiset liikkeet ja poliitikot
- Häirintä ja viha
- Ihmisoikeusongelmat
- Korruptio, järjestäytynyt rikollisuus
- Median toimintarajoitukset tai itsesääntelyn heikkoudet, disinformaatio
- Nuorten osattomuus, horjuva tulevaisuususko
- Valtioiden lupauksesta hyvinvoinnista ja elintasosta eivät monen mielestä toteudu
- Edessä: tekoälyn vaikutukset demokratiaan

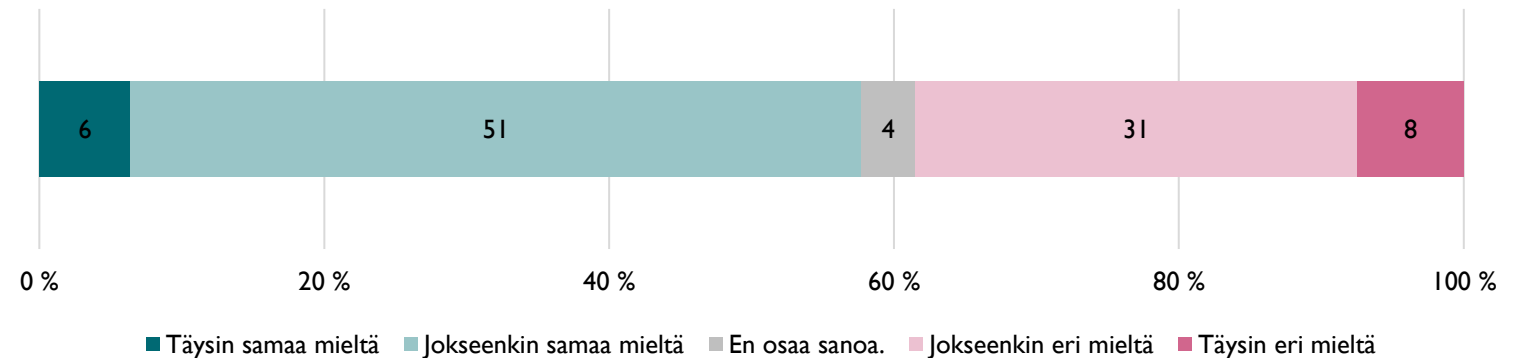
DEMOKRATIA SUOMESSA

MITÄ TAPAHTUU IHMISTEN AJATTELUSSA?

Runsas puolet suomalaisista luottaa yhteiskunnan kykyyn selättää vaikeudet – osuus on laskussa

Suomalaisten enemmistö (57 %) luottaa yhä yhteiskunnan kykyyn selättää vaikeudet. Lukema on kuitenkin laskenut edellisvuosista: vuonna 2023 osuus oli 70 prosenttia, vuonna 2024 se oli 60 ja viime vuonna jo alle sen.

Luotan suomalaisen yhteiskunnan kykyyn selättää vaikeudet (kaikki, %)

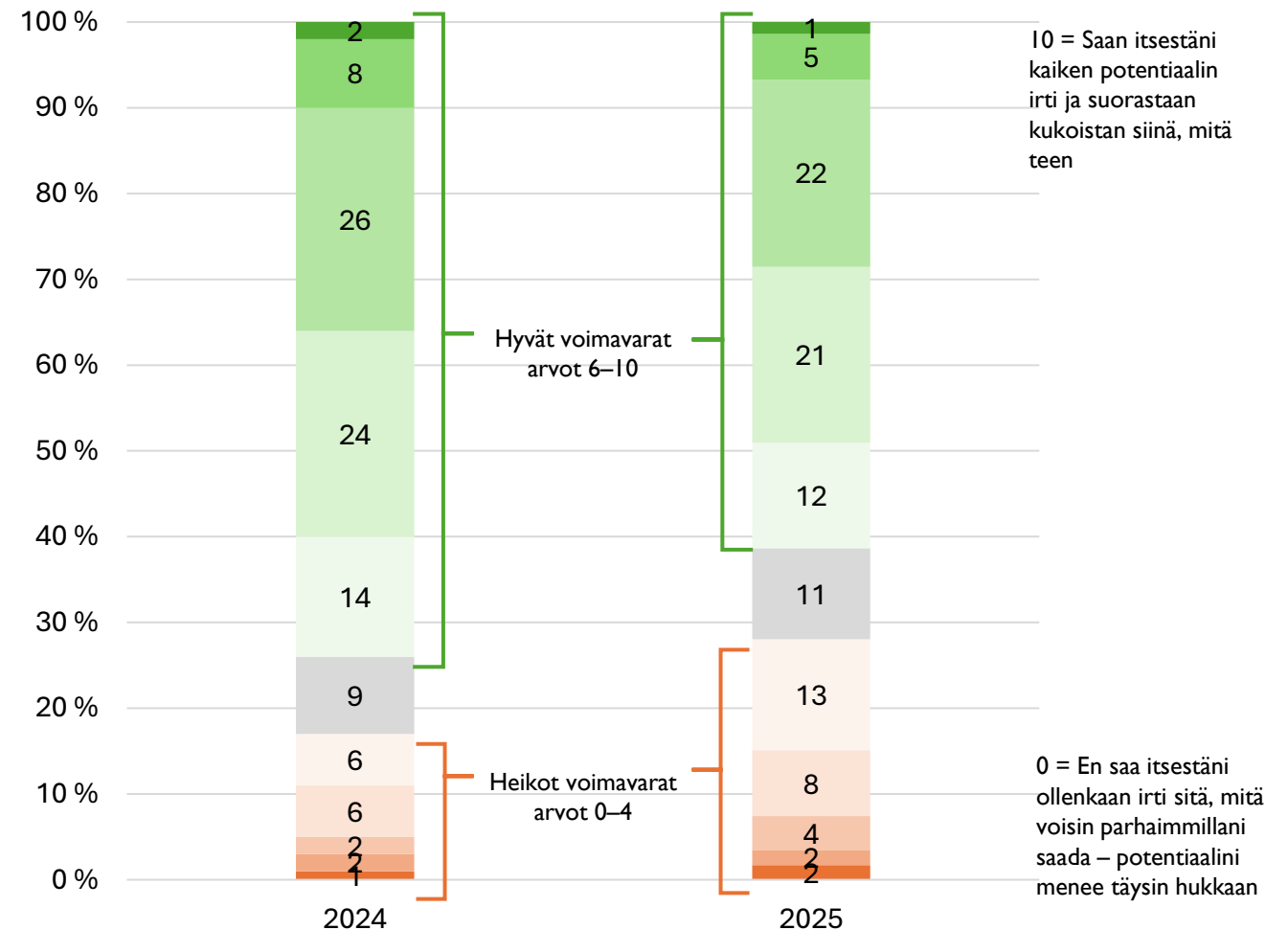

Entistä useampi suomalainen arvioi henkilökohtaiset voimavaransa heikoiksi

Vuonna 2024 voimavaransa heikoksi arvioivia oli 17 prosenttia, vuotta myöhemmin heitä oli 29 prosenttia. Samaan aikaan voimavaransa hyviksi arvioivien osuus on laskenut selvästi: 74 prosentista 61 prosenttiin.

Lähde: Miten meillä menee –katsaus 2025, E2 Tutkimus

Millaiseksi arvioit henkilökohtaiset voimavarasi tällä hetkellä? Ajattele sitä asiaa, jota teet arjessasi pääasiassa. (Vuosi 2024 ja 2025, %)

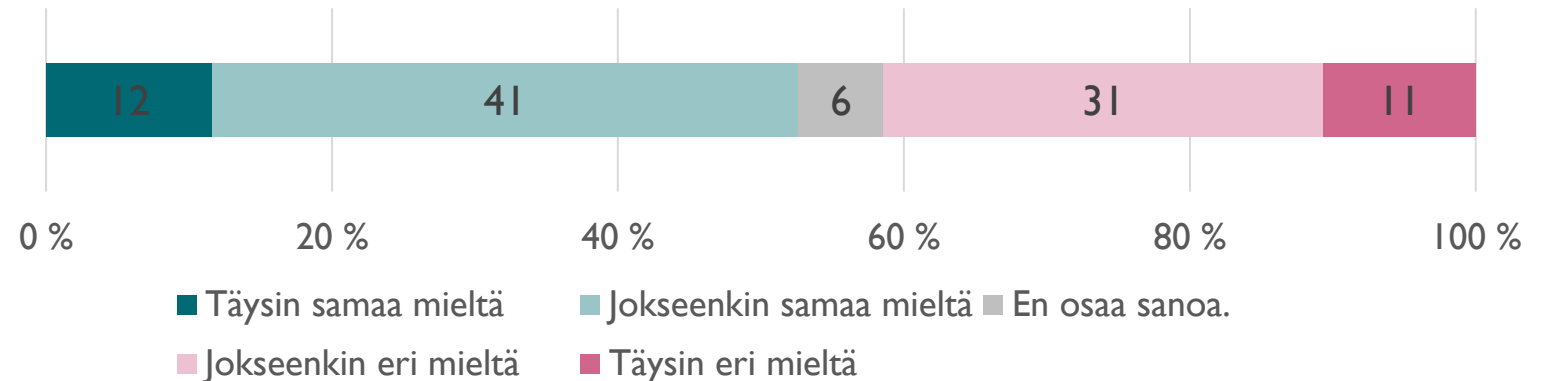
Yli puolet suomalaisista
kokee vihan tunteita
poliittisesta keskustelusta

Suomalaisista runsas puolet
(53 %) kokee vihan tunteita
poliittisesta keskustelusta.

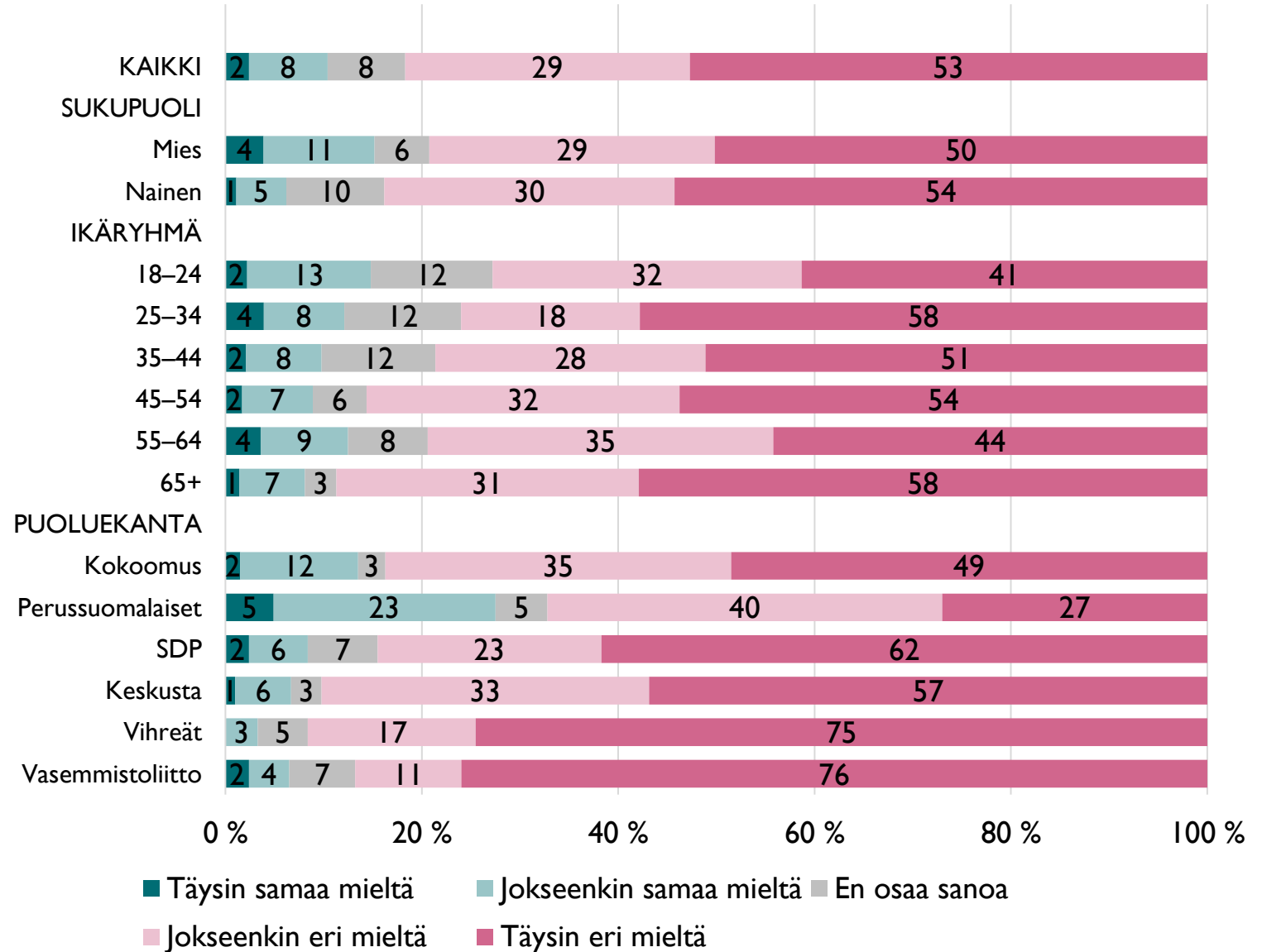
Osuus on samaa tasoa kuin
vuonna 2024 (52 %), mutta
selvästi korkeampi kuin
vuosina 2022–23, jolloin noin
kolmannes koki vihan tunteita
poliittisesta keskustelusta.

**Koettu toimeentulo vaikuttaa:
erittäin heikossa
taloustilanteessa olevista jopa
79 prosenttia kokee vihan
tunteita.**

Poliittinen keskustelu saa minussa aikaan vihan tunteita (kaikki, %)

Suomen on aika hylätä pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta (%)

Suomalaiset eivät halua hylätä pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa

Väestön näkemykset ovat melko yhteneväiset: peräti 82 prosenttia vastustaa ajatusta hyvinvointiyhteiskunnan hylkäämisestä.

Miten tehdään palvelujen ja sosiaalietuuksien priorisointia legitimisti ja päivitetään palvelulupaus?

Mitkä ovat julkisen talouden sopeutustoimien vaikutukset väestöryhmien osallisuuteen ja demokratiaan?

DEMOKRATIAN TILA SUOMESSA

Lähde: Professori Elina
Kestilä-Kekkosen alustus
Heikki Paloheimon 80-
vuotisjuhlaseminaarissa
5.3.2026 Tampereella.

HEIKKOUEDET

- Merkittävät sosioekonomiset erot osallistumisessa, ml. alueellinen eriytyminen
- Naisten ja miesten kuilu poliittisessa kompetenssissa
- Lisääntynyt häirintä
- Nuorten alhainen äänestysprosentti
- Osallistumisen kumuloituminen

VAHVUUDET

- Korkea poliittisen (ja sosiaalisen) luottamuksen taso
- Kohtalainen äänestysprosentti
- Nuorten noussut äänestysprosentti
- Naisten osuus poliittisessa edustuksessa kasvanut
- Nuorilla uusia osallistumisen tapoja

MITÄ PITÄISI TEHDÄ, JOS DEMOKRATIA HALUTAAN TURVATA?

Entä jos demokratian
uudistaminen olisi
suomalaisia innostava,
yhdistävä asia - osa
itsenäisyyden puolustamista?

TILANNE NYT TAI EDESSÄ?

- Demokratiasta ei ole yhteistä käsitystä (huom. laillisesti hoidetut vaalit eivät riitä demokratian mittariksi)
- Journalistisen media ja tiedon asema murenevät → valetieto ja hybridiuhat
- Ihmisten keskinäinen luottamus ja luottamus instituutioihin heikkenevät → epäluulo, tehottomuus, heijastukset ihmissuhteisiin, työelämään, talouteen ja päätöksentekoon
- Osallistuminen ja valta keskittyvät hyvinvoiville/varakkaille → päätöksenteon edustavuus kärsii, ihmisten erilaiset todellisuudet, alistuva kansa, luokkayhteiskunta
- Turvallisuusuuhkiin vastataan vain voimakeinoilla ja sanktioilla

RATKAISUKEINOJA

- Sivistystason vaaliminen, historiantaju
- Julkinen keskustelu ja avoimuus mm. seuraavista: 1) päättäjien ominaisuudet ja kyky kantaa vastuuta 2) palvelujen priorisointi
- Hyvä käytös kasvokkain, viesteissä ja somessa
- Asenteet: kyky yhteistyöhön, yhteiseloon, empatia → mm. eri sukupolvet, eri elämänpiirit ja kulttuurit
- Puolueiden ja järjestöjen toimintatapojen uudistaminen
- Monipuolinen tietopohja eri sektoreiden päätöksenteossa, ennakointi reagoinnin sijaan
- **Henkinen pääoma ei ole korvattavissa**

KIITOS!

*E2 Tutkimus.
Toimintanne arvoista tietoa.*

Työelämä

Nuorten huolet
ja voimavarat

Yhteiskunnan
kriisinkestävyys

Suomen
kansainvälisyys

Arvot ja
asenneilmasto